

“Ik ben geen eeuwig achterlopende stijfkop”

Oud-DDR-leider Krenz presenteert zijn ‘Gefängnis-Notizen’

Achtergrond - 24 februari 2009

(24 februari 2009) Hij was nog geen maand regeringsleider van de DDR toen de Muur viel. In 1997 werd hij tot zes en een half jaar gevangenisstraf veroordeeld voor zijn betrokkenheid bij de dood van vier DDR-vluchtelingen. En nu heeft hij een boek geschreven, want Egon Krenz “wil niet langer de zondebok zijn”.

Verrassend was het niet, wat Krenz bij de presentatie van zijn boek 'Gefängnis-Notizen' eerder deze maand in Berlijn te melden had. Het was de bekende riedel die hij altijd te berde brengt als hij daarvoor de kans krijgt: hij heeft het niet gedaan.

Dat er doden vielen bij de Muur was niet zijn schuld. De Oost-Duitse staat heeft nooit een schietbevel tegen vluchtelingen uitgevaardigd. En geweld tegen het eigen volk was geen onderdeel van het DDR-regime, zei hij tegen de massaal toegestroomde Duitse journalisten.

Dat er talloze onschuldige burgers in de gevangenis verdwenen, grenswachters wel degelijk bevel hadden mensen dood te schieten, dat hij als regeringsleider verantwoordelijk was en niet voor niets in de gevangenis zat, dat zei hij allemaal niet. Geen woord over de Stasi. Geen woord over mensenrechten, meldden diverse Duitse media verontwaardigd.

De val van de Muur

Het was juist aan hem te danken, betoogde Krenz, dat de val van de Muur op 9 november 1989 zo vreedzaam verliep. Omdat hij had gehandeld.

Vlak voordat hij tien jaar geleden de gevangenis in ging, vertelde hij tijdens een persconferentie voor buitenlandse journalisten wat er precies gebeurde, die avond van 9 november 1989. Hij werd door Stasi-chef Erich Mielke gebeld. "Er begeven zich allemaal mensen naar de grens, ik moet weten wat ik moet doen."

Krenz hoorde op dat moment voor het eerst dat er iets ongeplands gaande was. "Ik moet eerst de minister van Defensie bellen", zei hij. "Ik bel je zo terug." Daar nam Mielke geen genoegen mee. "Ik heb nu een beslissing nodig." En wat zei de

man die "durfde te handelen", de leider van de DDR? "Eh... wat zou jij doen?"

Mielke gaf hem het antwoord dat hij verdiende: "Jij bent de secretaris-generaal!" Krenz besloot vervolgens de slagbomen aan de grensovergangen te openen, want hij zat "niet op een confrontatie met het volk te wachten".

Inmiddels is het twintig jaar geleden dat de Muur viel. Krenz' 'Gefängnis-Notizen' is zijn "bijdrage aan dit jubileum", liet hij weten. Want "iedereen heeft het recht zich de dingen zo te herinneren als hij zelf wil".

Die Linkspartei

De presentatie vond plaats in de uitgeverij van *Neues Deutschland*, tot 1989 het orgaan van de SED, de partij die de macht had in de DDR. De krant is tegenwoordig voor de helft in het bezit van Die Linkspartei. De zaal was overvol: er waren ruim vierhonderd mensen gekomen om hun oude 'Genosse' te horen spreken.

Want Krenz heeft fans. Ook in Die Linkspartei, de samenvoeging van de PDS en een aantal linkse West-Duitse groeperingen. De PDS volgde na de val van de Muur de SED op. Al jaren doet de partij moeite het oud-communistische imago van zich af te schudden. Toch wordt Die Linkspartei steeds weer geassocieerd met de DDR-dictatuur. Het is voor de SPD bijvoorbeeld een belangrijke reden om samenwerking met Die Linken, zoals vorig jaar in Hessen, te weigeren.

Dat een groep partijleden er de afgelopen weken voor pleitte, Krenz weer als lid tot Die Linkspartei toe te laten, kwam het partijbestuur dan ook niet gelegen. De oud-DDR-regeringsleider was in 1990 samen met een paar andere partijbonzen uit de partij gezet omdat hij zich schuldig had gemaakt aan "mooipraterij" en "egoïsme".

Dat lidmaatschapsverbod geldt nog steeds, liet het partijbestuur vorige week weten. Maar een woordvoerder haastte zich te benadrukken dat Die Linkspartei nog steeds goede contacten met "der Egon" heeft. Daarvoor is ze nog teveel aangewezen op de steun en de stemmen van de oud-SED-leden.

DDR-geschiedenis

De oud-kameraden hingen vorige week aan Krenz' lippen. Bijvoorbeeld toen hij sprak van de "solidariteit" die er in de DDR tenminste nog was. En toen hij zijn strijdmakkers dankte voor "de 36 duizend brieven" die ze hem in de gevangenis hadden gestuurd.

Of toen hij zei dat "hele groepen mensen worden buitengesloten omdat ze een

andere herinnering aan de DDR hebben dan door de huidige staat wordt bepaald.” Dat ze geen “eeuwig achter de feiten aanlopende stijfkoppen” zijn. En dat het maar eens afgelopen moet zijn met “het zwart maken van de DDR-geschiedenis”.

Krenz ziet zichzelf als een vechter, die zich niet neerlegt bij al het onrecht dat hem en de zijnen na 1990 is aangedaan. In een fragment van zijn boek gaat hij in op zijn tijd in de gevangenis. “Een ambtenaar zegt me dat ik een aanvraag voor een thermoskan moet indienen”, schrijft hij. “‘Heb ik daar recht op?’ vraag ik. ‘Ja’, zegt zij.” Voor Krenz reden te besluiten geen aanvraag in te dienen. “Ik bedel niet voor iets waar ik recht op heb.”

Marja Verburg is redacteur van het Duitslandweb.

Afbeeldingen:

[dpa / picture-alliance](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/806/ik-ben-geen-eeuwig-achterlopende-stijfkop>